

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2018 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Elżbieta Kunecka

Sędziowie: SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko

SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku Z. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 grudnia 2017 r. sygn. akt V U 1805/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I o tyle, że przyznaje wnioskodawcy prawo do emerytury pomostowej od 8 lipca 2017 r.,

II. dalej idącą apelację oddala,

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Opolu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 6 września 2017 r. i przyznał wnioskodawcy Z. F. prawo do emerytury pomostowej od dnia 7 lipca 2017 r. i zasądził od strony pozwanej rzecz wnioskodawcy kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie to oparł Sąd Okręgowy na następujących ustaleniach faktycznych:

Z. F., urodzony (...), ukończył wiek 60 lat, posiada 41 lat, 11 miesięcy i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 7 lipca 2017 r. rozwiązał stosunek pracy. Posiada 12 lat i 24 dni okresów pracy w szczególnych warunkach, przy czym praca ta wykonywana była w okresach od 5 kwietnia 2005 r. do 31 grudnia 2008 r., od 1 stycznia 2009 r. do 17 lipca 2010 r. i od 1 września 2010 r. do 7 lipca 2017 r. W dniu 13 lipca 2017 r. złożył wniosek o przyznanie

emerytury pomostowej. Decyzją z dnia 6 września 2017 r. organ rentowy odmówił przyznania wnioskodawcy żądanego świadczenia.

W okresie od 8 sierpnia 1977 r. do 21 października 1982 r. wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w N.. W okresie od 8 sierpnia 1977 r. do 24 lipca 1978 r. zajmował stanowisko kierowcy samochodu dostawczego marki Ż. o ciężarze całkowitym poniżej 3,5 tony. W okresie od 25 lipca 1978 r. do 19 października 1978 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, po której wrócił na dotychczasowe stanowisko pracy. W dniu 4 lipca 1979 r. Z. F. uzyskał prawo jazdy kat. C, uprawniające do kierowania samochodami o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Bezpośrednio po uzyskaniu tych uprawnień wnioskodawca otrzymał do obsługi samochód ciężarowy marki (...) o ciężarze całkowitym 5 ton, następnie (...) i kolejno (...). Przy użyciu tych samochodów wozził kamień, tłuczeń, masy bitumiczne na drogi budowane bądź remontowane przez zatrudniające go Przedsiębiorstwo (...) w N.. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie. Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się wyłącznie do kwestii czy przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych (t.j.:Dz.U.2015.965) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki wymienione w punktach 1- 7 tego przepisu. Nadto w myśl art. 49 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunku określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 i 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o którym mowa w pkt 3, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Poza sporem jest, że Z. F. spełnia przesłanki przewidziane w treści art. 4. Przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe dało podstawy do uznania, że w okresie od 5 lipca 1979 r. do 21 października 1982 r. wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy emerytalnej i przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w/s wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43, ze zm.). Prace uznawane za wykonywane w szczególnych warunkach wymienione zostały w załączniku - wykazie A do wskazanego rozporządzenia. Wśród tych prac wymieniono m. in. prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Jak wynika jednoznacznie z zeznań świadków M. F., J. L. i J. R., wnioskodawca od czasu uzyskania prawa jazdy kategorii C miał przydzielony do obsługi samochód spełniający powyższe wymogi. Pracując w pełnym wymiarze czasu pracy samochodem tym przewoził kamień, tłuczeń, masy bitumiczne i inne towary niezbędne do budowy i remontów dróg wykonywanych przez zatrudniający go zakład pracy.

Skoro więc postępowanie dowodowe wykazało, że Z. F. był zatrudniony w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przed dniem 1 stycznia 1999 r., a to w okresie od 5 lipca 1979 r. do 21 października 1982 r. (3 lata 3 miesiące i 16 dni), to łącznie z uznanym przez okres rentowy okresem pracy w szczególnych warunkach 12 lat 24 dni - w tym po 31 grudnia 2008 r. posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a zatem spełnia wszystkie ustawowe przesłanki z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych pozwalające na przyznanie wnioskodawcy dochodzonego świadczenia.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Okręgowy uwzględniając odwołanie zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury pomostowej od dnia, w którym spełnił wszystkie ustawowe przesłanki do jego uzyskania.

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacja strona pozwana zarzucając naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 15 w zw. z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j.:Dz.U.2015.965) w zw. z art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (t.j.:Dz.U.2017.1383) poprzez jego niezastosowanie i uznanie przez Sąd Okręgowy, iż emerytura pomostowa wnioskodawcy winna być przyznana od dnia 7 lipca 2017 r., nie zaś od dnia spełnienia wszystkich przesłanek do jej przyznania, tj. od dnia złożenia wniosku.

Wskazując na powyższe zarzuty strona pozwana domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej od dnia 13 lipca 2017 r. oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne, Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja zasługuje jedynie na częściowe uwzględnienie.

W niniejszej sprawie w pierwszej kolejności podkreślić trzeba, iż jej rozstrzygnięcie zależało od ustalenia daty nabycia przez Z. F. prawa do emerytury pomostowej, skoro organ rentowy nie kwestionował już etapie postępowania apelacyjnego spełnienia przez wnioskodawcę pozostałych warunków wymaganych do jej nabycia.

Rację ma skarżący organ rentowy, wskazując, iż zgodnie z treścią art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j.:Dz.U.2015.965), stanowiącego swoisty odpowiednik art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.:Dz.U.2017.1383), prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków.

Przesłanki nabycia prawa do emerytur pomostowych określa art. 4 ww. ustawy, w myśl którego prawo do przedmiotowego świadczenia, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r. (pkt 1); ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat (pkt 2); osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn (pkt 3); ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn (pkt 4); przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (pkt 5); po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 (pkt 6) i nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy (pkt 7). W świetle przywołanych regulacji oczywistym jest zatem, że prawo do emerytury pomostowej powstaje ex lege w dniu spełnienia ustawowych warunków i jedynie kumulatywne spełnienie wszystkich przesłanek koniecznych do nabycia uprawnień emerytalnych wskazanych w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych uzasadnia nabycie prawa do tego świadczenia.

Kierując się powyższymi wywodami stwierdzić należy, że okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy były niesporne. Wnioskodawca, ur. (...), w dniu 13 lipca 2017 r. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej, legitymując się wymaganym ogólnym okresem ubezpieczenia oraz stażem pracy w warunkach szczególnych, który przypadał zarówno przed dniem 1 stycznia 1999 r., jak i po dniu 31 grudnia 2008 r. Odmowę przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej przez organ rentowy w ramach zaskarżonej decyzji z dnia 6 września 2017 r. stanowiło niespełnienie przesłanki z art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych czyli brak 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jednakże z ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika jednoznacznie, że wnioskodawca był zatrudniony w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przed dniem 1 stycznia 1999 r., a to w okresie od 5 lipca 1979 r. do 21 października 1982 r. (3 lata 3 miesiące i 16 dni), to łącznie z uznanym przez organ rentowy okresem pracy w szczególnych warunkach 12 lat 24 dni - w tym po 31 grudnia 2008 r. posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a zatem spełnia wszystkie ustawowe przesłanki z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych pozwalające na przyznanie mu dochodzonego świadczenia.

Nadto w dniu 7 lipca 2017 r. wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy. W tym stanie rzeczy, kierując się wykładnią językową i funkcjonalną art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, jakichkolwiek wątpliwości nie mogło budzić przyjęcie, iż skoro z dniem 7 lipca 2017r. wnioskodawca spełniał wszystkie przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej, to tym samym z tym właśnie dniem powstało po jego stronie prawo do przedmiotowego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2013 r., I UK 560/12). Skoro zaś z wnioskiem o to świadczenie Z. F. wystąpił w dniu 13 lipca 2017 r., to stosownie do treści art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do tego świadczenia nabył od dnia 8 lipca 2017 r., bowiem w dniu 7 lipca 2017 r. pozostawał jeszcze w zatrudnieniu.

Konkludując stwierdzić należy, iż wbrew twierdzeniom organu rentowego, prawo do emerytury pomostowej (podobnie, jak i prawo do renty czy emerytury, usankcjonowanej na gruncie ustawy o emeryturach i rentach z FUS), ustala się na dzień spełnienia warunków powstania prawa do tego świadczenia, bez względu na datę podjęcia działań w celu jego realizacji, tj. datę zgłoszenia wniosku, co przesądza o zachowaniu przez ubezpieczonego nabytego prawa.

Podkreślić należy, że stosownie do treści art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, prawo do świadczenia powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia, przy czym samo spełnienie warunków nabycia prawa do świadczenia nie rodzi po stronie organu rentowego obowiązku przyznania tego prawa bez stosownego wniosku. Ustawa odróżnia moment powstania prawa (tj. spełnienie warunków - art. 100) od momentu wypłaty świadczenia (tj. co do zasady nie wcześniej niż od miesiąca zgłoszenia wniosku lub wydania decyzji z urzędu - art. 129 ust. 1, por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2010r., I UK 262/09, LEX, nr 585728). Jeśli więc prawo do świadczenia powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia, to tym samym niespełnienie któregokolwiek z nich odsuwa w czasie przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca - jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń - legitymuje się odpowiednim stażem ubezpieczeniowym przekraczającym 25 lat oraz stażem tzw. "szczególnym" wynoszącym 15 lat, 4 miesiące i 10 dni, jednak stosunek pracy rozwiązał dopiero w dniu 7 lipca 2017 r., dlatego też prawo do żadanego świadczenia mogło zostać mu przyznane dopiero od wskazanej daty, o czym Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzekł, jak w pkt I wyroku, oddalając dalej idącą apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c. o czym orzeczono w pkt II wyroku.

Rozstrzygając o kosztach procesu za drugą instancję Sąd Apelacyjny zasądził na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 § 2 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 ze zm.).

SSO del. I. Głowacka-Damaszko SSA E. Kunecka SSA I. Różańska-Dorosz

R.S.